

פתרון בחינת הבגרות בעברית ב'

יחידת לימוד אחת

קיץ 2014

מספרי השאלון: 11108, 211

מוגש על ידי:

ליאת רייבי - לוי

מורה לעברית ברשת בתי הספר של

יואל גבע

הערות:

1. התשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון השאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מוזכרות כאן, לחלק מהשאלות.

פרק ראשון- הבנה והבעה

בפרק זה הנבחנים נדרשו לענות כל השאלות 1-4.

חלק א': הבנה

שאלה מספר 1

- א. שלושת המאמרים עוסקים בשאלת מעמדם של מקצועות מדעי הרוח (המקצועות ההומאניים) ובהשפעתם על אלה הלומדים אותם, על שוקי העבודה השונים ועל קשרי כלכלה בין מדינות.
- ב. המשפט שדוגמאות אלה באות לבסס הוא: "הנורמה שרווחה בעבר בחברה הישראלית והדגישה את ערך ההשכלה בקביעת מעמדו של משלח היד – נחלשה. בד בבד הנורמה המדגישה את התגמול הכלכלי – התחזקה".

שאלה מספר 2

סעיף א'

- (1) "למדעי הרוח יש תפקיד חשוב לא פחות בפיתוח חשיבה חדשנית, יצירתית, ביקורתית וקוראת תיגר, כזו המבטיחה את חיוניותם של כל המדעים ושומרת עליהם מפני שביעות רצון עצמית ומפני התנוונות".
- (2) "מי שלומד הנדסה, מדעי המחשב או מנהל עסקים משתכר הרבה יותר ממי שלומד מדעי המדינה, היסטוריה או פילוסופיה".
- (3) "האפשרות שייפתח פער תרבותי גדול בין אנשי עסקים וממשל בישראל ובין אנשי עסקים וממשל באירופה, למשל, מסוכנת מאוד מבחינתנו".
- (4) "מכל תחומי הדעת אין כמו מדעי הרוח להקנות את היכולת להפוך מידע לידע".
- (5) ייתכן אפילו שיש לשקול מחדש את שיטת הלימוד האקדמית הנהוגה בישראל "אז: כן, הגיע העת לחייב את הסטודנטים בישראל ללמוד מגוון מקצועות עיוניים שאינם קשורים לתחום התמחותם" "אז: יש לחייב כל סטודנט בישראל לרכוש תשתית של השכלה הומניסטית רחבה.
- (6) "כדאי ללמוד את כל מה שקשור להייטק, להנדסה, למחשוב ולמדע, אם רוצים להגיע להכנסה גבוהה".

סעיף ב'

ממאמר מספר 1 וממאמר מספר 2 עולה כי יש להעלות את חשיבותם של לימודי מדעי הרוח בשל תרומתם לחברה, ואילו ממאמר מספר 3 עולה כי למקצועות אלה אין חשיבות גדולה בשל העובדה שערך התפוקה שלהם נמוך ובהתאם לכך גם השכר.

שאלה מספר 3

סעיף א'

המשפט "יש הרואים קשר בין הפיחות במעמדם של מדעי הרוח ובין מדיניות ההפרטה של הממשלה, המביאה להחלשת המנגנונים המבטיחים רווחה לציבור" אינו מהווה טענת נגד לטענת הכותבת. הנימוק: טענת הכותבת היא: הידרדרות במעמדם של מדעי הרוח מדאיגה מאוד. המשפט (המופיע בראש התשובה) מסביר מדוע חלה הידרדרות במעמדם של מקצועות אלו: הוא מציין שמדיניות ההפרטה של הממשלה, כלומר העברה או מכירה של חברות ממשלתיות או שירותים ציבוריים לחברות פרטיות גרמה לסטודנטים רבים שלא לבחור ללמוד מקצועות הומאניים, זאת כיוון שאין לכך ביקוש מצידן של החברות הפרטיות. הסבר זה אינו נוגד את טענת כותבת את המאמר.

סעיף ב'

הטענה: "מי שבחרו ללמוד משהו 'כיפי' שקל ללמוד, שהוא בעצם תחביב נחמד, בלי להביא בחשבון את ההכנסה הזעומה שבצדו, יבואו בטענות רק לעצמם". ההפרכה: "הלימודים של מקצועות בתחום מדעי הרוח קשים הרבה יותר מן הלימודים בתחום התמחותם" (כלכלה, מדעי המחשב ומשפטים).

שאלה מספר 4

מילים המביעות את רגשותיו ואת יחסו של הכותב כלפי התכנים שהוא עוסק בהם בכתיבתו: מאמר מספר 1: "בעיה חמורה" (פסקה ו') או: "הירידה התלולה" (פסקה ד'). מאמר מספר 2: "אין כמו מדעי הרוח" (פסקה ג') או: "ההכשרה במדעי הרוח מעצימה" (פסקה ד'). מאמר מספר 3: "מנוע הצמיחה" (פסקה ו') או: "הסתכלו במראה" (פסקה ב').

פרק שני- תחביר

בפרק זה הנבחנו נדרשו לענות על שלוש שאלות: על שאלה 7 (חובה), ועל שתיים מן השאלות 8-11.

שאלה מספר 7

סעיף א'

- (I) משפט מורכב.
כאשר המדינה הצעירה חיפשה את זהותה ואת שורשיה – פסוקית תאור (זמן) בעלת חלק כולל (מושא).
- (II) משפט איחוי, מחובר.
מילת הקישור – ולכן.
- (III) משפט פשוט.
משפט איחוי, מחובר.
- (IV) מילת הקישור – ו' החיבור.

סעיף ב'

חלק כולל ממשפט I: את זהותה ואת שורשיה – מושא כולל.
בהיסטוריה יהודית ובמקרא – לוואי כולל.

סעיף ג'

משפט איחוי-המדינה הצעירה חיפשה את זהותה ואת שורשיה, ומשום כך נהרו עשרות סטודנטים לשיעורים בהיסטוריה יהודית ובמקרא.
משפט מורכב – עשרות סטודנטים נהרו לשיעורים בהיסטוריה יהודית ובמקרא משום שהמדינה הצעירה חיפשה את זהותה ואת שורשיה.
משפט פשוט – בשל חיפוש הזהות והשורשים של המדינה הצעירה נהרו עשרות סטודנטים לשיעורים בהיסטוריה יהודית ובמקרא.

שאלה מספר 8**סעיף א'**

פסוקית לוואי

סעיף ב'

I. הנורמה נחלשה.

II. הנורמה התחזקה.

סעיף ג'

התרומה של פסוקית הלוואי במשפטים I-II היא להוסיף מידע, להרחיב על שם העצם "נורמה" בכל אחד מהמשפטים.

סעיף ד'

לא. אי אפשר להשתמש במילית השעבוד – ה' הזיקה – הפותחת את הפסוקית במשפט II, כדי לפתוח את הפסוקית במשפט I.
הנימוק: ה' הזיקה הפותחת פסוקית לוואי, תופיע לפני פועל בהווה. במשפט I קיים פועל בעבר "הדגישה", ולכן לא תופיע לפניו ה' הזיקה.

סעיף ה'

הנורמה שהדגישה את ערך ההשכלה בקביעת מעמדו של משלח היד – נחלשה, ואילו הנורמה המדגישה את הגמול הכלכלי – התחזקה.

שאלה מספר 9**סעיף א'**

I. מי שלומד הנדסה, מדעי המחשב או מנהל עסקים, משתכר שכר גבוה.

II. מי שרוצה ללמוד את כתבי אפלטון, רשאי כמובן לעשות זאת.

סעיף ב'

התפקיד התחבירי המשותף לשתי הפסוקיות הוא פסוקית נושא.

סעיף ג'

כותב מאמר 3 הרבה להשתמש בדגם של פסוקית נושא משום שרצונו ליצור ריחוק בינו לבין מי שחושב אחרת ממנו. נוסף על כך, שימוש בפסוקית נושא מדגיש את עושה הפעולה.

סעיף ד'

IV (1)

(2) פסוקית תאור.

שאלה מספר 10**סעיף א'**

משפט ראשון: יש חברות עסקיות גדולות.

משפט שני: חברות עסקיות גדולות החלו לחפש עובדים חדשים בוגרי אוניברסיטאות, בעלי השכלה עיונית רחבה בתחום מדעי הרוח.

משפט שלישי: ההידרדרות במצב הפקולטות למדעי הרוח בארצות הברית נבלמה.

סעיף ב'

משפט איחוי – מחובר: חברות עסקיות גדולות החלו לחפש עובדים חדשים בוגרי אוניברסיטאות בעלי השכלה עיונית רחבה בתחום מדעי הרוח, לכן נבלמה בארצות הברית בסוף שנות ה-80 של המאה ה-20 הידרדרות במצב הפקולטות למדעי הרוח.

משפט מורכב: משום שחברות עסקיות גדולות החלו לחפש עובדים חדשים בוגרי אוניברסיטאות, בעלי השכלה עיונית רחבה במדעי הרוח, נבלמה בארצות הברית בסוף שנות ה-80 של המאה ה-20 הידרדרות במצב הפקולטות למדעי הרוח.

משפט פשוט: בשל חיפוש עובדים חדשים בוגרי אוניברסיטאות בעלי השכלה עיונית רחבה בתחום מדעי הרוח על ידי חברות עסקיות גדולות נבלמה בסוף שנות ה-80 של המאה ה-20 הידרדרות במצב הפקולטות למדעי הרוח.

שאלה מספר 11**סעיף א'**

(1) הסוג התחבירי המשותף למשפטים I-II הוא **מורכב**.

(2) התפקיד התחבירי המשותף הוא: **תמורה**.

(3) משתמשים בכתיבה בתמורה משום שהתמורה מוסיפה מידע על הנאמר בשם העצם שלפניה, מפרטת אותו ומעשירה את הנאמר קודם לכן. נוסף על כך התמורה משמשת כנרדפות למידע הנמסר קודם לכן.

סעיף ב'

(1) **הביטוי המכליל במשפט I**: כלים.

הביטוי המכליל במשפט II: שני גורמים.

לואי נושא

(2) שני גורמים.

פרק שלישי - מערכת הצורות

בפרק זה הנבחנים נדרשו לענות על שלוש שאלות: על שאלה 12 (חובה), ועל שתיים מהשאלות 13-16.

שאלה מספר 12**סעיף א'**

- (1) בקוּש. גזרת השלמים.
- (2) לְהִבִּין. שם פעולה מאותו שורש ומאותו בניין - הִבְנָה.
- (3) בקוּש. שם פועל מאותו שורש ומאותו בניין – לְבַקֵּשׁ.
- (4) חָשִׂים. בניין קל.

סעיף ב'

- הפעלים דומים בבניין ובזמן.
הפעלים שונים בשורש ובגוף.

שאלה מספר 13**סעיף א'**

- (1) מוֹבִילִים. גזרת נפיוו.
- (2) הגזרה המשותפת לשאר הפעלים – נל"י/ה.

סעיף ב'

התפעל	הפעיל	קל	פיעל
הִתְפַּנּוּ	מוֹבִילִים	לְסֻטוֹת	לְשָׁנוֹת
מִשְׁתַּנָּה	מְקַנִּים	עוֹלִים	
	הַשְׁוֹתָה		

סעיף ג'

מִשְׁתַּנָּה = שני"ה

הַשְׁוֹתָה = שו"י/ה

שאלה מספר 14

סעיף א'

- (1) נְשָׂאב, בניין קל.
- (2) בניין נפעל.
- (3) נְשָׂאב – האות נו"ן היא מוספית תחילית לציון גוף ראשון מדבריסבזמן עתיד.
נבְלָמָה – האות נו"ן היא מוספית תחילית בבניין נפעל בזמן עבר.

סעיף ב'

- (1) קפוא – שורש קפ"א; בניין קל; גוף נסתר.
- (2) אני אֶקְפֵּא מקור כשאטפס על הר החרמון.
- (3) קרוי, מְצוּי.

שאלה מספר 15

סעיף א'

(1)

נפיון	עיון	שלמים
מוסד	משימה	משיכה
מידע	מקום	ממשלה
מולדת		מגזר

(2) מ"ם שורשית

מְשִׁיכָה, מְמַשְׁלָה, מְשִׁימָה, מְקוּם

(3) שלוש מילים במשקל מקטל

מוֹסָד, מְקוּם, מְגִזֵר

סעיף ב'

המילה מדיניות נוצרה בדרך של בסיס + צורן סופי, ואילו השמות בסעיף א' נוצרו בדרך של שורש+משקל.

שאלה מספר 16**סעיף א'**

(1) הדרדרות

(2) משמעות הצורן הסופי Xות הוא שם מופשט.

סעיף ב'

(1)

שורש + משקל	בסיס + צורן סופי
כלכלה	חשבונאות
תקשורת	בלשנות
מקרא	רוקחות

(2) מנהל – דרך תצורה שורש + משקל.

ציבורי – דרך תצורה בסיס + צורן סופי.

(3) שלושת השלבים הם:

- בקורת = שורש + משקל, שורש בק"ר.
- בקורת + י = ביקורת, X צורן סופי לציון שם תואר.
- בקורת + Xות = בקורתיות, Xות צורן סופי לציון שם מופשט.